

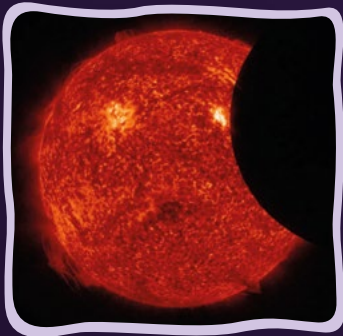
Güneş Tutulmasına Hazır mısınız!

Güneş tamamen kapanmasa da ilginç bir görüntü oluşturacak bu tutulmayı kaçırmamanızı öneririz. “Nerede, nasıl gözlemleyeceğiz?” diyenler için işte bilgiler!

25 Ekim günü gerçekleşecek parçalı Güneş tutulmasında; Ay'ın, Güneş'in önüne geçtiğini ancak Güneş'i tamamen kapatmadığını gözlemleyeceğiz. Tutulma başlangıcında Güneş'in kenarında küçük bir karartı göreceğiz. Bu karartı giderek büyüyecek ve Güneş bir bölümü ısırılmış gibi gözlemlenecek. Tutulma ortasında Güneş'in yaklaşık yarısı kapanmış olacak. Türkiye'nin kuzeydoğusunda kapanma biraz daha fazla, güneybatıdaysa daha az olacak. Tutulma, başlangıçtan bitişe kadar yaklaşık 2,5 saat sürecek.

Parçalı Güneş Tutulmasını Nasıl Gözlemleyeceğiz?

Güneş tutulmasını özel filtrelili güneş gözlem gözlükleri ya da filtrelili teleskoplarla gözlemleyebiliriz. Güneş'i gözlemlemek için tasarlanmamış herhangi bir ağıt ya da güneş gözlüğü gözümüzü Güneş'in yüksek enerjili ışınlarından koruyamaz. Böyle bir olanağınız yoksa Güneş'e asla çıplak gözle bakmamalı

2012 yılında gerçekleşen bir parçalı Güneş tutulmasının uzaydan alınmış görüntüsü.

Türkiye'de tutulma ortası 14.00 dolayında yaşanacak. 25 Ekim günü bu dakikalarda ülkemizden tutulma gözlükleriyle yapılan gözlemlerde, Güneş ve Ay'ı görseldeki benzer gözlemleyeceğiz. Venüs gözlükle baktığımızda görülemeyecek.

ve “Tutulmayı göremeyeceğim.” diye üzülmemelisiniz. Güneş tutulması, Güneş'e bakmadan da gözlemlenebilir. İşte size birkaç gözlem tavsiyesi:

- Yapraklı bir ağacın gölgesinde durun ve yerdeki yaprak gölgelerini izleyin. Yaprakların arasından geçen ışık, yarım ay gibi gözlemlenecek.
- Beyaz bir kartonun ortasına toplu iğneyle bir delik açın. Kartonun gölgesinin başka bir beyaz kartona düşmesini sağlayın. Açtığınız delikten geçen ışık, diğer kartona tutulma görüntüsünü yansıtacaktır.
- Tutulmayı NASA gibi bir kaynak aracılığıyla canlı yayında izleyebilirsiniz.

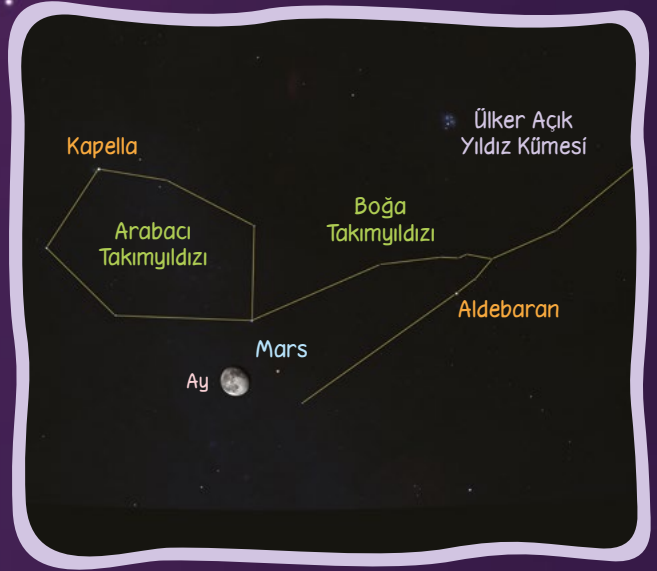
Tutulma Nedir?

Bir gök cisminin başka bir gök cismi tarafından engellenmesiyle bir süreliğine

görülememesine tutulma denir. Dünya'dan gözlem yaparken iki tutulma gözlemleriz. İlki daha sık gözlemlenen Ay tutulmasıdır. Ay, dolunay evresindeyken bir süreliğine Dünya'nın gölgesine girer. Güneş'in ışınlarını yansıtan Ay, kısa süre Güneş'i göremez ve tutulmuş olur. Diğeriyse 25 Ekim'de örneğini göreceğimiz Güneş tutulmasıdır. Ay, yeni ay evresindeyken Güneş'in önüne geçer. Güneş'i tamamen kapatamazsa parçalı tutulma, kapatabilirse tam tutulma gözlemleriz. Bazı Güneş tutulmalarındaysa Ay, bizden daha uzakta olduğu için gökyüzünde daha küçük yer kaplar. Güneş'in önüne geçince tümünü kapatamaz ve Güneş halka gibi gözlemlenir. Bu tutulma da halkalı tutulmadır. Tutulmalar ancak Güneş, Dünya ve Ay bir doğru üzerine dizilmiş gibi hizalandığında gözlemlenir. Ayrıca, her Güneş tutulmasına yakın tarihteki bir dolunayda da Ay tutulması gerçekleşir.

Gezegenler

Bu ay en iyi gözlemleyeceğimiz gezegenler Satürn, Jüpiter ve Mars olacak. 15 Ekim'de Mars, saat 22.00 dolayında Ay'la birlikte doğacak. Boğanın boynuzları arasında gözlemlenen Mars, 11 Kasım'da yine Ay'la birlikte, bu kez saat 20.00 dolayında doğacak. Hava karardığında çoktan yükselmiş olan Satürn gezegeni 1 Kasım'da Ay'ın yakınında gözlemlenecek. Gezegen kasım ortasında saat 23.30 dolayında batı ufkunda olacak. Bu günlerde Dünya'ya yakın konumda olan Jüpiter, tüm gece gözlemlenecek ve oldukça parlak olacak. Parlaklığı sayesinde hava tam kararmadan da görebileceğiz. 4 Kasım günü Ay'a yakın konumda olan Jüpiter, Ay'la birlikte görülebilecek. Venüs bu ay Güneş'e yakın konumda olacak ancak gelecek aylarda Venüs'ü batı ufkunda gözlemlemeye başlayacağız. Merkür ekim ayında "Sabah Yıldızı" olarak gökyüzünde olacak. 15 Ekim günü 06.00'dan hava aydınlanana kadar

11 Kasım akşamı Ay ve Mars, Boğa Takımyıldızı doğrultusunda doğacak. Gözlemlemek için saat 20.00 dolayında doğu ufkuna bakabilirsiniz.

Merkür'ü gözlemlemek mümkün. Doğu yönünde ufku biraz üzerinde olacak. Her gün Güneş'e biraz daha yaklaşıcağından daha geç doğacak. 24 Ekim sabahı Merkür'ü hilal evresindeki Ay'ın hemen altında gözlemleyeceğiz. Ekim sonunda hava aydınlıkken doğacağı için gezegeni göremeyeceğiz.

Burcu Parmak